

Ma kezdődik a szegedi kultúrotthonok fesztiválja

Ma este fél 8-kor kezdődik a szegedi kultúrotthonok fesztiválja az újszegedi szabadtéri színpadon. A ma esti műsor a következő: Erkel: Bánk bán című daljátékának előjátéka. Előadja a Juhász Gyula Kultúrotthon zenekara, vezényel Markó Leó. Katona József: Bánk bán című drámájának IV. felvonása. Előadják a Postás Kultúrotthon színjátszói. Háromugrós népi tánc és seprőtánc. Előadják a November 7 Kultúrotthon Városi Balettiskolájának növendékei. Bárdos: Tréfás házasság, Davidovszki: Bandura, Szvesnyikov: Csalogány, Kodály: Esti dal, Sósztakovics: A béke dala, Vörös Csepel, előadja a Móra Ferenc Kultúrotthon énekkara, vezényel:

Becsky Balázs, Szvesnyikov: Egyedül a pusztán, Bárdos: Szeged felől, Szeghy: Tisza mellett, Sósztakovics: Sztálin dicsősége, előadja a MÁV Pétőfi Kultúrotthon énekkara, vezényel: Waldmann József, Román, lengyel, cseh népi táncok; előadják a KPDSZ Móra Ferenc Kultúrotthon táncosai. Hacsaturján: Alarcos bál, Keringő, Schubert: Befelezetlen szimfónia. Előadja a Juhász Gyula Kultúrotthon zenekara. Vezényel Markó Leó.

Jegyek a mozi elővételi pénztárában, a Filharmóniánál, a kultúrotthonokban, üzemi kultúrfelelősöknél és előadás előtt a szabadtéri színpad pénztárában válthatók.

Nagygyűlést rendez 26-án a Városi Békebizottság

Szeged Város Békebizottsága július 26-án délután 6 órai kezdettel nagygyűlést rendez a Fáklya-mozi kert-helyiségében.

A nagygyűlésen Péter János református püspök, a Béke-Világtagács tagja számol be a helsinki béke-világ-találkozó eseményeiről, annak a béke érdekében végzett tevékenységéről és jelentőségéről, valamint a békeharc további feladatairól.

A gyűlésen felszólal még Kutrucz Erzsébet, az Anyák Világkongresszusán résztvevő egyik küldött is. Felszólalásában az Anyák Világkongresszusán szerzett élményeiről számol be és megemlékezik a világ asszonyainak, édesanyáinak a békéért vívott harcáról.

Készülődés a varsói VIT-re

A szegedi üzemek DISZ-fiatalsági jó munkával készülődnek a varsói VIT-re. Mind több üzem ifjúságának határozott elhatározása, hogy a VIT munkáját tartásán.

A RUHAGYÁRBAN tegnap kezdődött a VIT munkája. Virágokkal díszítették a termeket, ünnepi röpgyűléseket tartottak. A IV-es terem «B» műszakjában megalkult ifjúsági brigád vállalta, hogy 120 százalékot ér el 99,8 százalékos minőséggel. Az idősebb dolgozók is csatlakoztak ehhez. Az V-ös terem «B» műszakjában is alkult DISZ-brigád. Szép és megkapó volt, amikor a fiatalok virággal köszöntötték a termelésben élenjáró idősebb dolgozókat.

AZ ÚJSZEGEDI KENDER-LENSZÖVŐBEN is ünnepélyesen kezdődött meg a VIT-műszak. Az ifjúságunk sok közül számosan tettek

felajánlást a VIT tiszteletére. A VIT-műszak sikerét elősegíti az üzem párt- és szakszervezete, a vállalat vezetősége, a műszaki dolgozók. Az üzem DISZ-bizottsága ezer forint értékű ajándékkal jutalmazza meg azokat a fiatalokat, akik a DISZ-műszakban vállalásaikat a legjobban teljesítik. A műszak eredményeit az újszegedi gyárban naponta értékelik.

EMLEKLAPOKAT festenek az élenjáró gabonabeadóknak a csongrádi úttörő tábor tagjai. A színes, népi motívumokkal díszített lapokat köszöntő brigádok adják majd át a dolgozó parasztoknak.

A CHILEI Santaia-góból Pichelemuba haladó személyvonat San Bernardo állomásán belefutott egy vesztelő személyvonatba. Mintegy 50 ember meghalt.

Látogatás Tápai Antal műtermében

Készül Katona József és Erkel Ferenc szobra a színház homlokzatára

Tábor utca 3., első emelet: a Képzőművészeti Kör új helyisége. Itt dolgozik most Tápai Antal szobrászművész. A termet két robusztus alak: Katona József és Erkel Ferenc szobra tölti be. Egyikből robbanó energia, másikkól egy nemzet tanítójának komolysága árad. Körben a falak mentén domborművek a család mai életéből. Ezek az épülő Marx téri bérház kapui fölé helyeztetnek.

Hogyan született meg a terv?

Tápai Antal létrán áll, éppen Katona József szobrán dolgozik. Erkezésünkre leszáll, s helyet mutat. Felfigyelünk az asztalon a szobrász-szerszámok és savanyú almkák mellett egy sakk-készletre. Nevetve megjegyezi:

— Cece sakkbajnoka vagyok...

Aztán magyarázatul elmondja, hogy ottani ismerősét, a helyi »bajnok«-ot — ki a napokban fölkereste — legyőzte a kockás táblán. Szintén nevetve gratulálunk a bajnoksághoz, s a munkákra terelődik a szó.

— Szegeden a képzőművészeti életben általános föllendülés van. E munkák is annak tulajdoníthatók...

S most rátér a munkák történetére.

— Mikor fölmerült a terv, hogy a színház homlokzatára — műemlék lévén az épület — két szobrot állítsanak, természetesen Katona és Erkel személye jött számításba. A Képzőművészeti Alap

engem jelölt ki a munkára. Hozzáfogtam a stúdiumokhoz. Barokk-renaissance épületeiről lévén szó, a művek stílusa is meghatározott. A szobrokat feltétlenül hozzá kell hangolni a épülethez. Megmintáztam a homlokzat fölkeit s a modellekben kísérleteztem ki a szobrok méreteit. Az első terv két ülő alak volt. Ezek túl alacsonynak tűntek, s így az álló alakok mellett döntöttem.

Katona igazi arca

Majd Erkel és Katona alakjának elképzelését vázolja Tápai Antal:

— Erkel a magyar nemzet nevelője volt a zeneművészetben. Szobrában azt a pillanatot ragadtam meg, mikor a vezénylés előtt átgondolja az egész partitúrát. Ezt a feszültséget iparkodtam belevinni munkámba. Az ő szobrának megmintázásánál a külső hasonlóság nem volt probléma, több fénykép állt rendelkezésemre. Nem így Katona Józsefnél. Itt már komoly feladat volt a megformálás. Tudniillik a közismert, Vachot által közölt rajzot összehasonlítva Katona koponyájáról az exhumálás alkalmával készített fényképekkel, rájöttem, hogy nem ilyen lehetett az arca. Ezért aztán a koponyafényképekre helyezett átlátszó papíron magam kerestem ki az arc vonásait. Az ilyenmódon készített tervet a zsűri is jóváhagyta. Természetesen azt szeretném elérni, ha az én készülő szobrom Katona portréja menne át a köz-

tudatba, mint amely leghívebben ábrázolja a drámaíró. Katonában ugyanis a tragédiáiról hangsúlyoztam. Azt a lázadó indulatot törekedtem ábrázolni a szoborban, melyet az író, Bánk Bán-jába vitt bele. És hogy alakját minél életteljesebbé, valószínűbbé tegyem —

amellet, hogy gondolataim háttérében folyton Bánk bán alakja élt — egy élő alakra is gondoltam, akit helyébe képzeltem.

A beszélgetés lélegzetvételnyi időre megszakad s feltesszük a kérdést: mikor kerülnek a színházra a szobrok?

— Egész komoly, nagy feladat ez, teljes odaadást, elmélyedést, szívet-lelket kívánó munka, mely nem csak testileg veszi igénybe az embert. Április közepén kezdtem neki — mikor a tanács-tól megkaptuk a műtermet — s azóta napi 10—12 órát dolgozom. E hónapban befejezem a munkát, s az öntőformákat is elkészítem, hogy augusztusban a kiszemelt helyen e formákban kiönthes-sük cementből és márvány-zúalékból a szobrokat.

A terakotta sorozat és a szökőkút

SZÖKÖKÚT

S most a domborművek felé fordul érdeklődésünk. Megtudjuk, hogy az öt domborművet a budapesti lakás-építési igazgatóság rendelte az épülő szegedi bérháza-ra.

— Minden kapu fölé egy dombormű kerül. Témájukat

a család életéből merítik. Azt iparkodtam feltárazni, ami most homlokterébe van a magyar életnek. A domborművek is elkészülnek ebben a hónapban. Mivel se kőnek, se bronznak nincs bővében a mi vidékünk, ellenben van jó agyag, amely olcsó is, a domborművek végleges anyaga terrakotta, vagyis égetett agyag lesz. Sajnos, égető kemencét megfelelő hely híján nem tudtam építeni. Így aztán Hódmezővásárhelyre kell küldeni a domborműveket égetésre.

Végül beszélgetésünk a szobrász későbbi tervéi felé fordul. Kiderül: nemcsak tervek, újabb megrendelések is várják.

— A hőforráshoz készítek szökőkutat a helyi hagyományok felhasználásával. Vízet merítő korsós menyecskét ábrázolok majd, utalásul arra, hogy valamikor a Tiszából hordták itt a vizet. A Képzőművészeti Alap munkaelosztó bizottsága egyébként is rendszeresen ellát bennünket rendelésekkel...

A beszélgetés alatt a szobrász munkamódszerének egy érdekes mozzanatát figyeltük meg. Már most — amikor még Katona és Erkel szobrán és a dombormű-sorozatban dolgozik — foglalkoztatja későbbi feladata, kialakul benne következő munkájának terve.

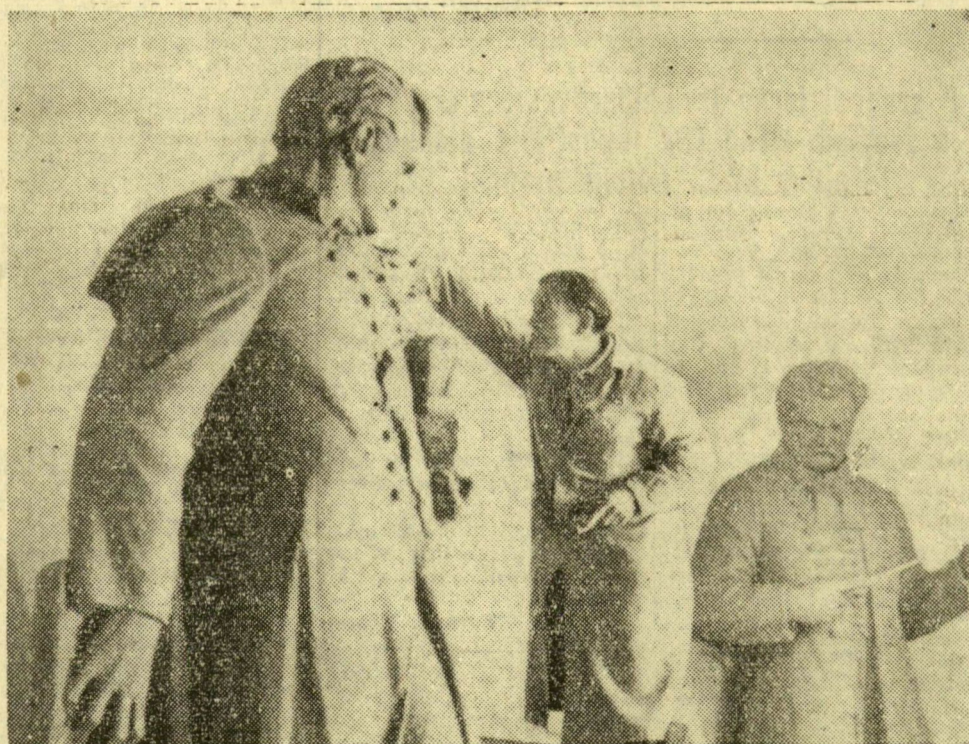
Közben az asztalról utrakél a halványzöld alma, amelynek tavaszi illata most még derűsebbé, élettelibbé varázsolja a műterem hangulatát. S hogy a szíves kínálás után áttessékelnék a festőműtermekbe is bennünket, a színek, a csendéletek mosolygó álmai, a tájképek zöldje s az emberi arcok — a vásznonak is szinte kitapintható — játéka, remegése, eleven bőr és hús színe kitarják a falakat az élet felé, melynek itt újraéledő márai készülnek. Ekkor döbbenünk rá, hogy a szobor, Katona József alakja száz éven túlról is milyen eleven, milyen mai. Élet van benne.

A művészet legyőzi a halált.

Németh Ferenc

Gördülő tejgazdaságok

A Kirgiz SZSZK hegyilegeli, ahol most hatalmas tehéncsordák legelnek, gördülő tejgazdaságok dolgozzák fel a helyszínen a tejet és már a kész tejtermékeket szállítják a városokba és ipari telepekre. Ez év eleje óta kétszerannyi tejgazdaságot helyeztek üzembe Kirgiziában, mint 1954 első felében.

Tápai Antal Katona József szobormásán dolgozik. A háttérben Erkel Ferenc szobra látható

Nagy Pál:

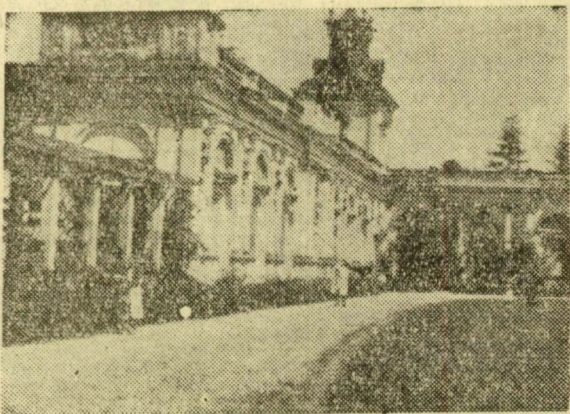
Fények a Visztulán...

UTJEGYZET

4

A nagy építkezést nézve, az ember nemcsak érzi, hanem látja is, hogy van a romoknál, a pusztulásnál nagyobb erő, az élet, az életét szerető nagy óriás, aki épít, hetek és hónapok alatt házakat, gyárakat, termése készíti a termékeny földet, új várost emel a romok helyén. Ennek az óriásnak neve: az új lengyel ember. A szocialista munka teszi itt is „óriás”, legyőzhetetlen erejűvé az embert.

A felsorakozó régi épületek a Starl Miasto (Óváros) piacterén maga a megtestesült múzeum. Virágoskert, ez ahol nagy tüzpisztítás után új életre kelnek a rózsák. Olyan ez, mint a mi Alföldünk, mikor ring a búza zöld táblája és felejthetetlenül tarkítja a sok színes mezei virág. Nehéz munkanapok gyü-

A wilanowi királyi kastély

FÉNYEK A VISZTULÁN

5

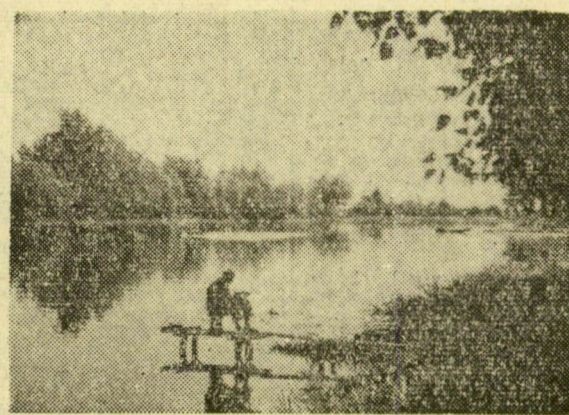
mölcsze ez, amely újjászülte az óvárost és szülte az új szakmunkások százait és ezreit. Szülte az új Varsó új építőit.

Ahogy nőttek Muranow romjaiból az első új házak, üvegek kerültek a tűzkimarta ablakokra, s világos lakásokba költöztek a pincék, az összedőlő házak alakította barlangok lakói, úgy virradt Varsó felett. Erősödött az élet, a fény. A hosszú bús, szomorú napok után derű érkezett. De a sötétséget, a pusztulás képét elűző fény árnyat is vetett. Csakhamar meglátták a szembeüfő árnyakat, az építés kezdeti hibáit, amelyek együtt nőttek a házakkal. Muranowot rövid idő múlva nem a rom uralta, már új városrész épült itt: a népé. Új város, új téglával. Igaz, a régít a viskókól és egykori úri paloták törmelékét, zútlák a gépek, keverékek cementtel, homokkal, gyúrták, formálták, égették téglává. A törmelékkel együtt bele öröklék Varsó új tégláiba a várost hősiesen védő lengyel katonák, munkások kiüröcsent véré. Ez a mindennél drágább kőanyag, az emberi vér, keveredve a cementtel, forrasztja össze nemcsak a régi munkásnegyed Muranow, hanem egész Varsó új házait. Itt, Muranowban született az első munkaverseny, s kezdett lüktetni az alkohol soha nem látott lendülete. Szép kezdet volt, amely életet lehel a romok közé. De még sem voltak elégedettek Varsó építői. Nem találták méltónak építészetiük akkori szépségét Varsó, a régi város helyettesítésére. A felismerés új terveket szült, amelyek megvalósulva Varsó igazi szépségét adják.

Elmondhatjuk, ezekben az épületekben Varsó újjáépítésében benne van az egész lengyel élet, egész nép: múlt, jelen és jövő. Úgy van ez, hogy a Poniatowiski híd végénél emelkedő nagy köépület homlokára vésett aranybetűk hirdetik: „Caly Narod Buduje Stolicę” (A fővárost az egész nép építi).

UTJEGYZET

6

Nyári délután a kastély parkjában

Varsóban, de sok vidéki városban találkozhatunk ezzel a felirattal az építkezéseknél: „Figyelem! Műemléképítkezés! Nemzeti kultúránk egyik dokumentumát állítjuk helyre”. Lengyelország messze földön híres volt gyönyörű műemlékeiről. Most a nép tördök azzal, hogy újjáépítse azokat. Nemcsak Varsóban, hanem vidéki városokban is. A fővárosból szép, széles nyárfákkal szegélyezett beton-út vezet a Visztulán keresztül Wilanowba, a híres királyi kastélyhoz, ami még a XVII. században Jan III. Sobieski király emeltetett. A barokk stílus gyöngyszeme ez az épület, amelyet gyönyörű park övez, és ma Varsó munkásainak kiránduló helye. Itt töltik pihenő napjukat, szórakoznak, pihenik a hét fáradalmait.

(Folytatjuk.)